

ቀንዲ ተመራመርቲ ኣብ መጽናዕቲ ክታቦት COVID-19

እዚ ለበዳ ካብ ዝጀመረሉ ዓመት፡ ሰለስተ ክታቦታት ተቐሪቦም ኣለዉ። እቶም ናይ መጀመርታ ክልተ ብPfizerን Modernaን፡ mRNA ዝበሃል ቴክኖሎጂ ብምጥቃም ኢዮም ማዕቢሎም። እቶም ክታቦታት ኣደሽቲ ይኹኑ'ምበር፡ ናይ mRNA ክታቦት ቴክኖሎጂ ንዓሰርተታት ዓመታት ተሰሪሑሉን፡ ንድሕነት ብጽዑቕ ተመርመሩን ኢዮ። ስደተኛታትን ሰብ ሕብሪን፡ ኣብ ምምዕባል ክልቲኦም ክታቦታት ዓቢ ተራ ተጻዊቶም።

1 ዶክተር ኪዝሚክያ ኮርቤት ካብ ንእሽተይ ከተማ ኖርዝ ካሮላይና ናብ ሃገራዊ ተፈላጥነት

ዶክተር ኪዝሚክያ ኮርቤት ኣብ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ከላ ናይ ዶክተሬት(PhD) ዲግሪ እንታይ ምጻኑ ኣይትፈልጥን ኔራ። ሕጂ እቲ ዲግሪ ኣለዋ።

ዶክተር ኮርቤት መራሒት ናይ'ታ ኣብ ምምዕባል ክታቦት (Moderna) ዝተሳተፈት ጉጅለ ኢያ። ገና ኣብ 34 ዓመት ዕድሜኣ ኣብ ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ጥዕና መራሒት ተመራማሪት ምምዕባል ክታቦት ኮሮና ቫይረስ ኢያ።

ዶክተር ኮርቤት፡ ጸለምቲ ሕብረተሰብ ኣብ ትካላት ሕክምናን፡ ክታቦትን ዘሎዎም ስክፍታ ትርዳእ ኢያ። ኣብ ታሪኽ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣዝዩ ውሩይ ዝኾነ ሕክምናዊ መጽናዕቲ ካብ 1932 ክሳብ 1972 ተኸይዱ። ሽዑ ክፍሊ ህዝባዊ ጥዕና ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ልዕሊ ጸለምቲ ደቂ ተባዕትዮ ብዘይ ኣፍልጦኦም፡ ፍንጣጣ (syphilis) ኣብ ልዕሊኦም ከምዝምዕብልን ናይ ፔኒሲሊን ሕክምና ክንክን ከምዝኸልከሉን ጌሩ።

“ውጽኢት ናይ'ዚ ኩነታት ድማ፡ ናተይ ሕብረተሰብ ንመንግስትና ኣይኣምንዎን ኢዮም” ኢላ ንናይ ብላክ ኢንተርፕራይዝ መጋዚን ነጊራቶም።

ዶ/ር ኮርቤት፡ ክታቦት COVID-19 ውሑስ ከምዝኾነ፡ ኩሉ ሰብ ክፈልጥ ትደሊ

ኣብ ገጠር ናይ ኖርዝ ካሮላይና እያ ዓብያ፡ ድሌት ናይ ሳይንስ ድማ ኣብ ንኡስ ዕድሜኣ'ያ ኣሕዲራ። ኣብ ካልኣይ ደረጃ ብልጽቲ ተምሃሪት'ያ ኔራ። ከምኡ'ውን ኣብ ክረምቲ ቤት ትምህርቲ ክዕጾ ከሎ፡ ናይ ዶክተሬት ዲግሪ ኣብ ዝተቐበለትሉ ዩኒቨርሲቲ ኦፍ ኖርዝ ካሮላይና ቤተ-ምርምር ትሰርሕ ኔራ።

ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኦፍ ኖርዝ ካሮላይና (UNC)፡ ንዓኣ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ንኸትከታተል ኣብነት ምስዝኾና ጸሊም ናይ ላዕለዋይ ደረጃ ተምሃራይ ኮይና ትሰርሕ ኔራ።

“ኣነ ክርስትያን ኢየ፡ ጸላም ኢየ፡ ሳውዘርን ኢየ” በለቶም ንብላክ ኢንተርፕራይዝ። “ኣያል(ንጥፍቲ)፡ ተባዕ (ቆራጽ)፡ ዘመናዊትን ኢየ።”

2 ዶክተር አንዴማ አግቡዋጉ ካብ ናይጆርያ ናብ ዩ.ኤስ.ኤስ

ዶክተር አንዴማ አግቡዋጉ ካብ ናይጆርያ ናብ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ፈሊሱ። ኣብ ዩ.ኤስ.ኤስ ናይ ኤይድስ (AIDS) ፕሮግራምን፣ ናይ ኤች ኣይ ቪ (HIV) ክሊኒካዊ ፈተነታት መጽናዕቲን ሓላፊ ኢዩ። ናይ ሕክምና ዲግሪ ካብ ዩ.ኤስ.ኤስ ሕክምና ቤት ትምህርቲ ረኺቡ። ከምኡ'ውን ናይ ዩ.ኤስ.ኤስ COVID-19 ክሊኒካዊ መጽናዕቲ መራሒ ኢዩ።

ዶክተር አግቡዋጉ ከም ቀንዲ ተመራማሪ ናይ ዝተፈላለዩ ናይ COVID-19 ፈተነታትን፣ ናይ Pfizer-BioNtech ክታብትን ኮይኑ የገልግል።

3

ዶክተር ኡጉር ሳህኒ፡ ዶክተር ኣዝላም ቱሬቺ

ሰብኣይን ሰበይቲን ወነንቲ ትካል ባዮቴክ (biotech)

ዶክተር ኡጉር ሳህኒ፡ ዶክተር ኣዝላም ቱሬቺን፡ ንBioNTech ዝበሃል ናይ ባዮቴክኖሎጂ ጀማሪ (ዕሽል) ትካል ምስ Pfizer ብምሽራኽ፡ ንናይ መጀመርታ ብዩናይትድ ስቴትስ ተፈላጥነት ዝረኸበ ናይ COVID-19 ክታብት ንምምዕባል መስሪቶም።

ናይ ክልቲኦም ስድራቤታት ካብ ቱርኪ ንጀርመን ግዲዞምን፡ ክልቲኦም ድማ ናይ ሕክምና ሞይኦም ኣብኡ ጀመረዮም። ዶክተር ሳህኒ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኮለን ሓኪም ኮይኑ እንዳሰረሐ፡ ብናይ መጽናዕቲ ምፍቀስ ሕበጥ ኣብ ዋህዮታት ዶክትሬት ዲግሪኡ ረኺቡ። ዶክተር ቱሬቺ መጀመርታ ፈላሲት (ድንግል) ክትከውን ሓሲባ ኔራ ድሓር ግና ኣብ ሕክምና ኣድሂባ።

ከም ጸብጻብ ኒው ዮርክ ታይምስ፡ ሰብኣይን ሰበይቲን ኣብ መዓልቲ መርዖም ናብ ናይ ምርምር ስርሓም ተመሊሶም። ኣብ በርሊን ዝመሰረቱ BioNTech ኣብ 2018 ምስ Pfizer ንምስራሕ ሓቢሮም፡ ድሕሪ ዓመት ጌትስ ፋውንዴሽን፡ ንኤች ኣይ ቪ (H.I.V.)ን፡ ንሕማም ዓባይ ሰዓል (tuberculosis)ን ንምክንኻን፡ \$55 ሚሊዮን ኣዋፊሩ።

